E-ISSN: 2149-2786

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Kahramanmaraş Sütçü İmam University Journal of Social Sciences

CİLT/Volume	SAYI/No	YIL/Year
17	2	2020

Yayınlanma Tarihi
20.10.2020

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Journal of Social Sciences

Sahibi / Publisher
(Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Adına)
(On Behalf of Kahramanmaraş Sütçü İmam University Social Sciences Institute)

Prof. Dr. Niyazi CAN (Rektör / Rector)

Baş Editör / Editor
Prof. Dr. Burcu ERŞAHAN

Editörler Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Burcu ERŞAHAN

Prof. Dr. Orhan DOĞAN
Prof. Dr. Mehmet Akif ÖZDOĞAN
Doç. Dr. Erkan Hasan ATALMIŞ
Dr. Öğr. Üyesi Sadi GEDİK
Prof. Dr. İbrahim Ethem TAŞ
Doç. Dr. Mustafa ÇABUK
Doç. Dr. Burak TELLİ
Dr. Öğr. Üyesi Serkan ŞAHİN

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinin ilgi alanlarına giren, çok yönlü olarak tartışma, araştırma ya da uygulamalar sonucunda üretilen bilimsel çalışmaları ve çözümleri içeren "**hakemli**" bir dergidir. Dergimiz **ULAKBİM TR DİZİN, SOBİAD** ve **Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS İndex)** tarafından taranmaktadır. Dergimizde yayımlanan makalelerdeki her türlü sorumluluk yazarlara aittir. Dergi yılda iki kez yayımlanır.

İngilizce Düzeltmen / English Redactor
Öğr. Gör. Şerife DURNA

Şekil ve Dizgi Sorumlusu
Doç. Dr. Burak TELLİ

Teknik Koordinatör
Zafer TABAK

Dergi Yazışma Adresi / Correspondence Adress :

Sosyal Bilimler Dergisi
Yayın Kurulu Başkanlığı
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü
Avşar Yerleşkesi-Kahramanmaraş

	0 344 280 18 46
Tel	0 344 280 18 45
	0 344 280 18 48
Faks	0 344 280 18 40
E-mail	ksusbd@ksu.edu.tr

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Journal of Social Sciences

DANIŞMA KURULU* / Advisory Board*

Prof. Dr. Hüsnü Ezber BODUR - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Sadık ÖNCÜL - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Muhsin KAR - Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa PAKSOY - Gaziantep Üniversitesi
Prof. Dr. Tahir AKGEMCİ - Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Abdulvahab BAYDAŞ - Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Fikret BİRDİŞLİ - İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Tuba BÜYÜKBEŞE - Hasan Kalyoncu Üniversitesi

: İsimler unvan ve alfabetik sıraya göre dizilmiştir.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

E-ISSN: 2149-2786

Cilt 17, Sayı: 2, Yıl 2020

Yayın Tarihi: 20.10.2020

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

EĞİTİM BİLİMLERİ / EDUCATIONAL SCIENCES

Altıncı Sınıf Tam Sayılar Konusunda Uygulanan Gerçekçi Matematik Eğitiminin Öğrencilerin Matematik Motivasyonlarına Etkisi ***The Effect of Realistic Mathematics Education on Secondary School Sixth Grade Students' Motivations in Mathematics*** **Hasan Güner BERKANT, Rümeysa YAREN**	**543-571**
Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nicel Açıdan İncelenmesi ***The Quantitative Investigation of the Undesirable Student Behaviors in the Primary Schools Where There Are Foreign Students*** **Adnan DELEN, Muhammet Hanifi ERCOŞKUN**	**572-599**
Finlandiya Erken Çocukluk Eğitimi ***Early Childhood Education In Finland*** **Munise DURAN, Ayşe Nazenin TAŞTEKİN**	**600-624**
5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yönteminin Kullanılmasına İlişkin Öğrenci Görüşleri ***Student Vıews On The Use Of Drama Method In 5th Grade Socıal Studıes Course*** **Feyzullah EZER, Selda AKSÜT**	**625-651**
Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Ve 4-7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Coğrafya Kavramları Bağlamında Değerlendirilmesi	**652-679**

Evaluation of the Social Studies Curriculum and 4-7th Grade Social Studies Testbooks in the Context of the Geography Concepts **Turan KAÇAR, Birol BULUT**	
Öğretmenlerin Kendini İşe Verememe Nedenleri Üzerine Fenomenolojik Bir Çözümleme ***A Phenomenological Analysis on the Reasons for Teachers' Failure in Work Engagement*** **Akif KÖSE, Mehmet UZUN**	**680-728**
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Örgütsel Sosyalleşme İle Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ***The Examination Of The Relationship Between Organizational Socialization And Burnout Levels Of Preschool Teachers*** **Arife BAŞ SAKA, Yemliha COŞKUN**	**729-749**
Öğretmen ve Öğrencilere Göre 4006 TÜBITAK Bilim Fuarları Etkililikleri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması ***4006 TUBITAK Science Fairs Effectiveness According to Teachers and Students: Validity and Reliability Study*** **Gülenaz SELÇUK, Erkan Hasan ATALMIŞ, Ahmet ATAÇ**	**750-774**
Birsen Ekim Özen'in Çelebi Zinciri Adlı Eserinin Değerler Eğitimi ve Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Temalara Uygunluk Açısından İncelenmesi ***A Revıew on Çelebi Zinciri by Birsen Ekim Özen for Values Educatıon and its Compliance with Themes in Turkısh Course Books*** **Tuğrul Gökmen ŞAHİN, Özcan BAYRAK**	**775-798**
Okullardaki Örgütsel Belirsizlik Düzeyini Belirleme Ölçeği'nin Geliştirilme Çalışması ***Study on The Development of Organızational Uncertainty Levels Scale in Schools*** **Esef Hakan TOYTOK, Merve YAVUZ**	**799-823**

FİLOLOJİ / PHILOLOGY	
Adıyaman'da Bir Kültür Unsuru Olarak Çiğ Köfte ***Çiğ Köfte as a Cultural Element in Adıyaman*** **Muhammet Fatih ALKAYIŞ, Serdal YERLİ**	**824-841**
Fazıl Hüsnü Dağlarca Şiirinde Mistisizm ve Sezgi ***Mysticism And Intuition In The Poems Of Fazıl Hüsnü Dağlarca*** **Kemal ŞAMLIOĞLU**	**842-850**
"Bahar Ve Kelebekler" Hikâyesinde "Yeni Lisan" Makalesinden Yansımalar ***The Reflection of "Yeni Lisan" Article On The Story of "Bahar Ve Kelebekler"*** **Mehmet Fetih YANARDAĞ**	**851-867**
İLAHİYAT / THEOLOGY	
Fıtrat Özellikleri Ekseninde Ortak Alan Oluşturmanın İletişime Etkisinin Değerlendirilmesi (Mesnevî Özelinde) ***Creating A Common Field Evaluation Of Effect On Communication (Specialized In Mesnevi)*** **Mustafa ÇOBAN, Esra BOZKURT**	**868-883**
SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER / SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES	
Kendi Özel Arşivindeki Belgelere Göre Maraş'ın Tanınmış Simalarından Hasan Refet Efendi ***Hasan Refet Efendi Who Is One Of The Well-Known Figure Of Maras: According To The Documents in His Private Archive*** **Erhan ALPASLAN, Mehmet BİLMEN**	**884-921**

Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı İle Dini Değerlerin İlişkilendirilmesi: Bingöl İli Örneği ***The Relationship Between Green Product Selling Behavior And Religion Values: A Study On Bingöl Province*** **Abdulvahap BAYDAŞ, Uğur BERDİBEK**	**922-943**
Siber Zorbalık Bağlamında Twitter Fenomenleri ***Twitter Phenomena In The Context Of Cyberbullying*** **Kenan BÖLÜKBAŞ, Ali Murat KIRIK**	**944-966**
XVIII. ve XIX. Yüzyılda Maraş'ta Gayrimüslimlerin İktisadi Durumları ***The Economic Situation of Non-Muslims in Marash in the 18th and 19th Centuries*** **Adem ÇALIŞKAN**	**967-986**
Are Number Of Tourist Arrivals The Driving Force Of Economic Growth in Mediterranean Countries?: Augmented Mean Group Estimator ***Turist Varış Sayısı Akdeniz Ülkelerinde Ekonominin İtici Gücü Müdür?: Arttırılmış Ortalama Grup Tahmincisi*** **Eda DİNERİ**	**987-1006**
The Effect of Technology Adoption on Job Insecurity: A Case Study in Turkish Textile Sector ***Teknoloji Ediniminin İş Güvensizliği Üzerine Etkisi: Türk Tekstil Sektöründe Bir Alan Çalışması*** **Arif Selim EREN, Kevser ÖZYAŞAR, Mustafa TAŞLIYAN**	**1007-1023**
Türkiye'nin NATO Üyeliği ve Üyeliğin TBMM'de Kabulü ***Turkey's NATO Membership and Acceptance of Membership in TGNA*** **Ayşe ERKMEN**	**1024-1049**
Örgütsel İletişim ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışının Lojistik Yetenek	**1050-1078**

Üzerindeki Etkisi ***The Impact of Organizational Communication and Organizational Citizenship Behavior on Logistics Ability*** **Burcu ERŞAHAN, İsmail BAKAN, Makbule OĞUZ**	
Temel Kaynaklardan Hareketle Türk Devlet Geleneğinde Meşruluğun Dayanakları ***Bases of Legitimacy in Turkish State Custom with Reference to Primary Resources*** **İsmail GÖKTÜRK**	**1079-1099**
Empiric Evidences On The Relationship Between Tax Revenues and Income Distribution Inequality: Kónya Panel Causality Test ***Vergi Gelirleri ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği Arasındaki İlişki Üzerine Ampirik Kanıtlar: Konya Panel Nedensellik Testi*** **Temel GÜRDAL, Veysel İNAL, Kadriye İZGİ ŞAHPAZ**	**1100-1117**
Bağımsız Denetçinin Eğitim Seviyesi ve Mesleki Tecrübesine Göre Mesleki Bağlılık ve Denetimde Kalite Algı Düzeyi ***Occupational Commitment and The Audit Quality Perception Level Based on Educational Level and Occupational Experience of Independent Auditor*** **Zeynep HATUNOĞLU, Nurettin KOCA**	**1118-1134**
Türkiye'de Maden İşletmelerinde Yatırım Teşvik Uygulaması Ve Örneklerle Muhasebe Kayıtları ***Investment And Accounting Promote Theır Applicatıon In The Sample Records Turkey Mine*** **Muhammed Mustafa KISAKÜREK, Seval ELDEN ÜRGÜP, Mesut TATLI**	**1135-1163**
Tanzimat Sonrası Evkâf-ı Müstesna ***Evkâf-ı Müstesna After Tanzimat*** **Kemalettin KOÇ**	**1164-1197**

Sağlık Okuryazarlığı: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Yönetimi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma ***Health Literacy: A Study On Health Management Students Of Kahramanmaraş Sütçü İmam University*** **Abdullah SOYSAL, Eda OBUZ**	**1198-1217**
Helal Gıda Tüketimine Yönelik Tutumların Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkisi (Adıyaman Örneği) ***The Effect of Attitudes Towards Halal Food Consumption on Purchasing Intention (Adiyaman Case)*** **Derya ÖZÇELİK YORULMAZ, Yavuz AKÇİ**	**1218-1238**

Araştırma Makalesi **DOI:10.33437/ksusbd.649281**

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nicel Açıdan İncelenmesi [1*]

Adnan DELEN
Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı,
Midyat İstiklal İlkokulu, Mardin
adnandelen_tb@hotmail.com
Orcid ID: https://orcid.org/0000-0001-9036-1501

Muhammet Hanifi ERCOŞKUN
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi,
Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
ercoskun@atauni.edu.tr
Orcid ID: https://orcid.org/0000-0001-9932-3659

Öz

Türk öğrencilerle beraber eğitim görmeye başlayan ve bir kısmı halen konaklama tesisinde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin birbirleriyle, Türk öğrencilerle ve öğretmenleriyle olan davranış ilişkilerini ve istenmeyen davranışlarını incelemek önemlidir. Bu araştırma, mülteci öğrencilerin devam ettikleri sınıflarda ortaya çıkan istenmeyen davranışların gerçekleşme düzeylerini öğretmenlerin cinsiyeti, sınıfta bulunan mülteci öğrenci sayısı ve öğretmenlerin konuşabildikleri yabancı diller değişkenleri açısından incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, yabancı uyruklu öğrencilerin geldikleri ülkelerde kendi kültürlerine göre normal olan davranışları (sınıfta bir şeyler yemek, sırasında düzgün oturmamak, ders araç-gereçlerini düzgün kullanmamak…vb) halen devam ettirdikleri görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin dil ve iletişim problemlerinden dolayı ders dışı şeylerle ilgilendikleri ve ödevlerini istenildiği şekilde yapmadıkları görülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin istenmeyen davranış sergileme nedenlerinin; toplumsal ve kültürel

[1] Makale Geliş/Kabul Tarihi: 20.11.2019 / 15.10.2020
* Bu çalışma, ilk yazarın "Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinin bir kısmından özetlenerek hazırlanmıştır
ve 18-22 Nisan 2018 tarihinde Antalya'da düzenlenen 27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.
Künye Bilgisi: Delen, A. ve Ercoşkun, M.H. (2020). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nicel Açıdan İncelenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17 (2), 572-599. DOI: 10.33437/ksusbd.649281

değişim, dil ve iletişim problemleri, ekonomik sıkıntılar ve ailevi nedenler olduğu görülmüştür. Bu nedenlere bağlı olarak yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf ve okul ortamında istenmeyen davranışlara yöneldikleri düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geçici eğitim merkezi (GEM), Yabancı Uyruklu Öğrenci, Mülteci Öğrenci, İstenmeyen Öğrenci Davranışı.

The Quantitative Investigation of the Undesirable Student Behaviors in the Primary Schools Where There Are Foreign Students

Abstract

It is important to examine the behavioral relationships and undesirable behaviors of refugee students, who are starting to study with Turkish students and who are currently studying at the accommodation facility, to each other, with Turkish students and teachers. This study aims to analyze the level of the refugee students' undesirable behaviors in their classrooms in terms of various factors such as teachers' gender, the number of refugee students in the integrated classrooms and the foreign languages that the teachers can speak. When the findings of the research are examined; it has been observed that foreign students still continue their normal behavior according to their own culture in their countries where they come from, such as eating something in class, sitting improperly, and using classroom equipment improperly, etc. It is thought that foreign students are interested in extracurricular things due to their language and communication problems and do not perform their duties as requested. It was observed that the reasons for the undesirable behaviors of the foreign students are social and cultural change, language and communication problems, economic troubles and parental reasons. Depending on these reasons, it can be said that foreign students incline towards undesirable behaviors in the classroom and school environment.

Keywords: Temporary Education Center (TEC), Foreign Student, Refugee Student, Undesirable Students Behavior.

GİRİŞ

Göç; ekonomik, sosyal ve siyasi sebeplerle insanların veya toplumların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerden başka bir yere gitmeleri veya taşınmaları

anlamına gelir. Bir ve birkaç bireyden oluşan insan topluluğunun ülkelerarası sınırları geçmesiyle gerçekleşen göç türüne "dış göç", aynı ülke içinde yapılan yer değişikliğine ise "iç göç" denilmektedir (Sağlam, 2006). Ortadoğu'da yaşanan savaştan dolayı 2011 yılından beri, Türkiye'ye, ağırlıklı olarak Suriye'den olmak üzere birçok insan göç etmiştir. "Açık Kapı Politikası" uygulayarak dünyada sığınmacılara en çok ev sahipliği yapan Türkiye, savaştan kaçan yabancı uyruklulara uluslararası mülteci hukuku teamüller gereğince "*geçici koruma*" statüsü vermiştir. Böylece, Türkiye'ye göç eden Suriyelilerin kendi ülkelerine dönene kadar Türkiye'de misafir statüsünde barındırılıp başta eğitim ve sağlık olmak üzere her çeşit ihtiyaçlarının karşılanması kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda; çeşitli uluslararası anlaşmaların yanı sıra Türkiye'deki eğitim-öğretimle ilgili temel hukuki düzenlemelerde de çocukların korunması, eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ve her çeşit yararlarının gözetilmesine vurgu yapılmaktadır.

Göç edilen ülkede işgücü zayıf ve göç edenler nitelikli işgücüne sahipse olumlu; göç edilen ülkenin kaynakları az ve işsizlik yüksekse olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Ayrıca göç sonucunda toplumsal, kültürel ve ekonomik manada birçok etkileşim ve değişimler yaşanabilmektedir. Sosyal ve kültürel açıdan etkileşimin en çok olduğu sistemlerden birisi de eğitim sistemleridir. Eğitim sistemlerinin uygulandığı ve gerçekleştirildiği yerler ise okul ve sınıflardır. Sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan farklı özellikleri olan yabancı uyruklu öğrencilerin Türk okullarına kaydırılmasıyla birlikte okul ve sınıf ortamlarında çeşitli nedenlere bağlı olarak istenmeyen davranışlar izlenebilmektedir. İstenmeyen davranışların türleri, sergilenme sıklığı, hangi durumlarda sergilendikleri, bu davranışların sebeplerinin araştırılması ve eğitimcilerle paylaşılması önemlidir.

İstenmeyen davranış, öğretmenin derse olan dikkatine, öğrencinin kendisiyle beraber diğer öğrencilerin bir şeyler öğrenmesine engel olan, öğrenme-öğretme ortamını doğrudan veya dolaylı olarak bozan davranışlardır (Burden, 1995). Sosyal ve çevresel etkenler, ailenin yaşam stili ve ekonomik nedenler, devletin eğitim politikaları, eğitimin altyapısı ve donanımı, kültür ve değer farklılıkları gibi çeşitli nedenlerle öğrenciler; okul veya sınıflarda çeşitli istenmeyen davranışlar yapabilirler. Sınıf öğretmenleri, karşılaştıkları bu davranışları engellemek ve davranış bozukluğunu gidermek için bir takım yöntemleri uygulayabilirler. Bu açıdan eğitimcilerin istenmeyen davranışları düzeltebilmeleri ve bu davranışlarla etkili yöntemleri kullanarak baş edebilmeleri için bu davranışların kaynağı bilinmelidir (Karadağ ve Üney, 2006: 129).

Alan yazın incelendiğinde, sınıf içi istenmeyen davranışlarla ilgili birçok araştırmaya rastlanmıştır (Cebeci, 2016; Geiger, 2000, Gottfredson ve Gottfredson, 2001; Guttmann, 1982; Kayıkcı, 2013; Keyik, 2014; Kılıçoğlu,

2015; Ünüvar, 2014), ancak yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu ilkokullarda sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı istenmeyen davranışlar ile ilgili çalışmaya rastlanamamıştır. Bu nedenle bu çalışmada, öğretmen görüşlerine göre; ilkokullarda birlikte eğitim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışların görülme sıklığı ve bu davranışların bu öğrencilerde farklılık gösterip göstermediği, istenmeyen davranışların nedenlerinin neler olabileceği, yabancı öğrencilerin Türk eğitim sistemine alınmalarının çeşitli değişkenler açısından (öğretmenlerin cinsiyeti, sınıftaki yabancı uyruklu öğrenci sayısı ve öğretmenlerin yabancı dil bilme durumlarına göre) değişip değişmediği araştırılmıştır. Araştırmanın bu temel problemine göre şu sorulara cevap aranmıştır;

1) İstenmeyen davranışların Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde gerçekleşme düzeyi nasıldır?

2) Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerdeki istenmeyen davranışlar farklı mıdır?

3) Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışların nedenleri farklı mıdır?

4) İstenmeyen davranışların gerçekleşme düzeyi ve nedenleri öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılaşmakta mıdır?

5) İstenmeyen davranışların gerçekleşme düzeyi sınıftaki yabancı uyruklu öğrenci sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

6) İstenmeyen davranışların gerçekleşme düzeyi öğretmenlerin hangi yabancı dili bilip bilmemelerine göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Bu çalışmada genel amaca ve alt problemlere uygun olarak nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2013) göre tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır ve olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların "ne" olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan betimsel çalışmalardır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni 2016-17 öğretim yılında Mardin ili Midyat ilçesinde yabancı uyruklu öğrencilerin yoğun olduğu 12 devlet ilkokulundaki 234 sınıf öğretmeni ve Midyat konaklama tesisinde çalışan 26 geçici Türkçe öğreticisi

olmak üzere toplamda 260 öğretmenden oluşmuştur. Veri toplama sürecinde evrenin hepsine ulaşıldığından evrenden örneklem alınmamıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak için; Sadık'ın (2000) yazdığı "İlköğretim I. Aşama Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Gözlemledikleri Problem Davranışlar" isimli yüksek lisans tezi için geliştirilen anket, geliştiriciden gerekli izin alındıktan sonra araştırma için biçimsel açıdan yeniden düzenlenerek uygulanmıştır. Orijinal anket 61 maddedir. Bu çalışmada, araştırmacı anketin güvenirliğini arttırmak ve maddelerin iyice düşünülüp yanıtlandığından emin olabilmek için kontrol maddesi olan 55. maddeyi (Lütfen bu maddeyi boş bırakınız) eklenmiş ve madde sayısı 62 olmuştur. Böylece bu maddeyi işaretleyenlerin anketleri değerlendirme dışı bırakılmıştır (Lake ve Harper, 2008: 67).

Anket, üç bölümdür. Birinci bölüm kişisel bilgilerden, ikinci bölüm sınıf içi istenmeyen davranışların Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde gerçekleşme düzeyini gösteren 4'lü (1: Hiç, 2: Ara sıra, 3: Genellikle ve 4: Her zaman) likert tipi maddelerden ve üçüncü bölüm Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların nedenlerini içeren maddelerden oluşturulmuştur.

Verilerin Çözümlenmesi

Anketler uygulandıktan sonra hatalı işaretlenen anketler değerlendirmeye alınmamıştır. Anketlerden elde edilen veriler kodlanmış ve SPSS paket programına aktarılmıştır. Elde edilen yüzde ve frekanslara bakılarak araştırmanın problemi ve alt problemlerine yönelik yorumlar yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen verilere uygun olarak bulgular ve yorumlar verilmiştir. Bulgular kısmını çok fazla tablo ile doldurmamak, en önemli görülen bulgulara yer vermek ve diğer istenmeyen davranışlara daha az rastlandığı için öğretmenlerin öğrencilerinde en fazla gördüklerini belirttikleri ilk 3 istenmeyen davranışa sadece tablolarda yer verilmiştir. Aşağıda Tablo 1'de araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre Türk öğrenciler için her düzeyde en yüksek frekansı olan ilk 3 istenmeyen davranışa ilişkin bulgular verilmiş ve bu durumun yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaştırılabilmesi için yorum Tablo 2'den sonra yapılmıştır.

Tablo 1. Türk Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Türk Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Hırsızlık	198	84.6
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	184	78.6
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	175	74.8
	Ara sıra	Verilen görevleri yapmamak	182	77.8
		Derse geç gelmek	179	76.5
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	176	75.2
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	93	39.7
		Arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kesmek	61	26.1
		Yanındaki arkadaşı ile konuşmak	51	21.8
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	50	21.4
		Arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kesmek	14	6.0
		Verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek	13	5.6
Türk Öğrencisi Olmayan Türkçe Öğreticilerinin Sayısı: 26 **Toplam**			**234**	**100**

Tablo 1'de öğretmenlere göre; Türk öğrencilerde "Hiç" rastlanmayan istenmeyen davranışlardan en çok işaretlenenlerin; hırsızlık (%84.6), öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak (%78.6), arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak (%74.8) olduğu dikkat çekmektedir. Öğretmenler; verilen görevleri yapmamak (%77.8), derse geç gelmek (%76.5), herhangi bir nesne ile meşgul olmak (%75.2) gibi istenmeyen davranışlara "Ara sıra"; birbirlerini şikayet etmek (%39.7), arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kesmek (%26.1), yanındaki arkadaşı ile konuşmak (%21.8) gibi istenmeyen davranışlara "Genellikle"; birbirlerini şikayet etmek (%21.4), arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kesmek (%6), verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek

(%5.6) gibi istenmeyen davranışlara ise "Her zaman" rastladıklarını söylemişlerdir.

Aşağıda Tablo 2'de araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre yabancı uyruklu öğrencilerde her düzeyde en yüksek frekansa sahip olan ilk 3 istenmeyen davranışa ilişkin bulgular verilmiş ve bu durumun Türk öğrencilerle karşılaştırılabilmesi için yorum birlikte yapılmıştır.

Tablo 2. Yabancı Uyruklu Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	176	77.2
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	166	72.8
		Farklı düşünen öğrencileri kendi gibi düşünmeye zorlamak	161	70.6
	Ara sıra	Sınıf içinde bir şeyler yemek	144	63.2
		Sırasında düzgün oturmamak	136	59.6
		Ders araç-gereçlerini temiz kullanmamak	131	57.5
	Genellikle	Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	88	38.6
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	85	37.3
		Çalışmaya başlarken veya bitirirken yavaş davranmak	85	37.3
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	39	17.1
		Ders dışında bir işle uğraşmak	36	15.8
		Ödevlerini gelişi güzel ve eksik yapmak	34	14.9
Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olmayan Sınıf Öğretmenlerinin Sayısı: 32		**Toplam**	**228**	**100**

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlere göre; yabancı uyruklu öğrencilerde "Hiç" rastlanmayan istenmeyen davranışlardan en çok işaretlenenler, öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak (%77.2), sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak (%72.8), hırsızlık (%70.6)'tır. Öğretmenler; sınıf içinde bir şeyler yemek (%63.2), sırasında düzgün oturmamak (%59.6), ders araç-gereçlerini temiz kullanmamak (%57.5) gibi davranışlara "Ara sıra"; yanındaki arkadaşıyla konuşmak (%38.6), herhangi bir nesne ile meşgul olmak (%37.3), çalışmaya başlarken veya bitirirken yavaş davranmak (%37.3) gibi istenmeyen davranışlara "Genellikle"; birbirlerini şikayet etmek (%17.1), ders dışında bir işle uğraşmak (%15.8), ödevlerini gelişi güzel ve eksik yapmak (%14.9) gibi istenmeyen davranışlara ise "Her zaman" rastladıklarını ileri sürmüşlerdir.

Bu bulgular irdelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerin Türk öğrencilere göre birbirlerini daha az şikâyet ettikleri, yabancı uyruklu öğrencilerin geldikleri ülkelerde kendi kültürlerine göre normal olan davranışları (sınıfta bir şeyler yemek, sırasında düzgün oturmamak, ders araç-gereçlerini düzgün kullanmamak… vb) yine sürdürdükleri söylenebilir. Öğretmenlere göre; yabancı uyruklu öğrencilerin dil ve iletişim problemlerinden dolayı ders dışı şeylerle ilgilendikleri ve ödevlerini gelişi güzel şekilde yaptıkları ifade edilebilir.

Aşağıda Tablo 3'te bu çalışmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre Türk öğrencilerde istenmeyen davranışlara tamamen veya kısmen neden olan ve en yüksek frekansa sahip olan ilk 3 etken ile neden olarak görülmeyen en yüksek frekansa sahip ilk 3 etkene ilişkin bulgu ve yorumlar verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Türk Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışların Nedenleri

		İstenmeyen Davranışların Nedenleri	f	%
Öğretmenlere Göre Türk Öğrenciler İçin Nedenler	**Evet**	Bilgisayar oyunları, TV dizileri vb. gibi medya ve kitle iletişim araçlarının olumsuz etkileri	139	59.4
		Kalabalık sınıflar	114	48.7
		Ailevi nedenler	95	40.6
	Kısmen	Öğrencinin fiziksel ve sosyal gelişim özelliklerinin uygun olmaması, öğrenme güçlüğü çekmesi ve akademik yetersizlik	149	63.7
		Arkadaş çevresi	138	59.0
		Okul ve sınıfların fiziki yetersizliği	129	55.1
	Hayır	Okullarda ikili eğitimin yapılması	158	67.5
		Okul yönetiminin ilgisizliği ve başıboşluk	138	59.0
		Sınıf kurallarının belirsizliği	137	58.5
Türk Öğrencisi Olmayan Türkçe Öğreticilerinin Sayısı: 26 **Toplam**			**234**	**100**

Tablo 3'e bakıldığında öğretmenlere göre Türk öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların nedenlerinin arasında en çok; bilgisayar oyunları, TV dizileri vb. gibi medya ve kitle iletişim araçlarının olumsuz etkileri (%59.4), kalabalık sınıflar (%48.7), ailevi nedenler (%40.6) belirtilmiştir. Öğretmenler tarafından; öğrencinin fiziksel ve sosyal gelişim özelliklerinin uygun olmaması, öğrenme güçlüğü çekmesi ve akademik yetersizlik (%63.7), arkadaş çevresi (%59.0) ile okul ve sınıfların fiziki yetersizliği (%55.1) gibi etkenler "Kısmen"

neden olarak belirtilirken; okullarda ikili eğitimin yapılması (%67.5), okul yönetiminin ilgisizliği ve başıboşluk (%59), sınıf kurallarının belirsizliği (%58.5) gibi etkenler, Türk öğrencilerin istenmeyen davranış sergilemelerine neden olan etkenler olarak belirtilmemiştir.

Aşağıda Tablo 4'te araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışlara tamamen veya kısmen neden olan ve yüksek frekansa sahip olan ilk 3 etken ile neden olarak görülmeyen en yüksek frekansa sahip ilk 3 etkene ilişkin bulgu ve yorumlar vardır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışların Nedenleri

		İstenmeyen Davranışların Nedenleri	f	%
Öğretmenlere Göre Yabancı Uyruklu Öğrenciler	**Evet**	Toplumsal ve kültürel değişim/göç	179	78.9
		Aile içi nedenler	140	61.7
		Dil ve iletişim problemleri	139	61.2
	Kısmen	Öğretim yöntemleri	134	59.0
		Okulun bulunduğu çevre	123	54.2
		Ders içeriklerinin öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmaması	119	52.4
	Hayır	Okulda ikili eğitimin yapılması	141	62.1
		Okul yönetiminin ilgisizliği ve başıboşluk	133	58.6
		Sınıf tekrarı	126	55.6
Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olmayan Öğretmenlerin Sayısı: 32	**Toplam**		**228**	**100**

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlere göre yabancı uyruklu öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların nedenlerinin arasında en çok; toplumsal ve kültürel değişim/göç (%78.9), aile içi nedenler (%61.7), dil ve iletişim problemleri (%61.2) gibi nedenlerin olduğu dikkat çekmektedir. Öğretmenler tarafından; öğretim yöntemleri (%59), okulun bulunduğu çevre (%54.2), ders içeriklerinin öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmaması (%52.4) gibi etkenler "Kısmen" neden olarak belirtilirken; okulda ikili eğitimin yapılması (%62.1), okul yönetiminin ilgisizliği ve başıboşluk (%58.6), sınıf tekrarı (%55.6) gibi etkenler neden olarak belirtilmemiştir.

Aşağıda Tablo 5 ve 6'da araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetine göre Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde her düzeyde en yüksek frekansa sahip olan ilk 3 istenmeyen davranışa yönelik bulgu ve yorumlar verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Türk Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Türk Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
Kadın Öğretmenlere Göre	Hiç	Hırsızlık	91	88.3
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	84	81.6
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	82	79.6
	Ara sıra	Verilen görevleri yapmamak	85	82.5
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	77	74.8
		Derse geç gelmek	76	73.8
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	39	37.9
		Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	26	25.2
		Yanındaki arkadaşı ile konuşmak	25	24.3
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	25	24.3
		Verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek	8	7.8
		Arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	6	5.8
		Türk Öğrencisi Olan Kadın Öğretmenler	**103**	**44.0**
Erkek Öğretmenlere Göre	Hiç	Hırsızlık	107	81.7
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	100	76.3
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	93	71.0
	Ara sıra	Derse geç gelmek	103	78.6
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	99	75.6
		Verilen görevleri yapmamak	97	74.0
	Genellikle	Arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek	89	67.9
		Birbirlerini şikâyet etmek	54	41.2
		Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	35	26.7
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	25	19.1
		Arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek	11	8.4

	Arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	8	6.1
	Türk Öğrencisi Olan Erkek Öğretmenler	**131**	**56.0**
Türk Öğrencisi Olmadığından Görüş Belirtmeyen Türkçe Öğreticilerinin Sayısı: 26		**234**	**100**
Toplam			

Tablo 6. Öğretmenlerinin Cinsiyetine Göre Yabancı Uyruklu Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
Kadın Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	84	83.2
		Sınıf dolabını izinsiz kullanıp karıştırmak	82	81.2
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	80	79.2
	Ara sıra	Sınıf içinde bir şeyler yemek	63	62.4
		Ders-gereçlerini temiz kullanmamak	56	55.4
		Sırasında düzgün oturmamak	55	54.5
	Genellikle	Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	36	35.6
		Ders araç-gereçlerini eksik getirmek	35	34.7
		Yanındaki arkadaşı ile konuşmak	34	33.7
	Her zaman	Ödevlerini eksik ya da gelişigüzel yapmak	20	19.8
		Birbirlerini şikâyet etmek	17	16.8
		Sürekli konuşarak diğer arkadaşlarını çalışmalarında rahatsız etmek	16	15.8
		Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Kadın Öğretmenler	**101**	**44.3**
Erkek Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	92	72.4
		Hırsızlık	85	66.9
		Sınıf dolabını izinsiz kullanıp karıştırmak	84	66.1
	Ara sıra	Sınıf içinde bir şeyler yemek	81	63.8
		Sırasında düzgün oturmamak	81	63.8
		Elindeki bir nesne ile kapı, sıra ya da duvarlara vurarak ses çıkarmak	76	59.8
	Genellikle	Yanındaki arkadaşı ile konuşmak	54	42.5

	Çalışmaya başlarken veya bitirirken yavaş davranmak	53	41.7
	Birbirlerini şikâyet etmek	50	39.4
Her zaman	Ders dışında bir işle uğraşmak	22	17.3
	Birbirlerini şikâyet etmek	21	16.5
	Yanındaki arkadaşı ile konuşmak	19	15.0
	Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Erkek Öğretmenler	**127**	**55.7**
Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olmadığı İçin Görüş Belirtmeyen Öğretmenlerin Sayısı: 32			
Toplam		**228**	**100**

Tablo 5'e bakıldığında, Türk öğrencilerin "Hiç" sergilemediği ilk 3 istenmeyen davranışın, kadın ve erkek öğretmenler açısından aynı davranışların olduğu; ancak yüzde değerlerinin kadın öğretmenlerde daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. "Ara sıra" görülen istenmeyen davranışlardan en yüksek yüzdesi olan davranışların kadın ve erkek öğretmenler açısından aynı davranışların olduğu; ancak yüzde değerlerinin farklı olduğu görülmektedir. "Herhangi bir nesne ile meşgul olmak" istenmeyen davranışının yüzde değerinin kadın ve erkek öğretmenlerde birbirine yakın olduğu, "birbirlerini şikâyet etme" istenmeyen davranışının yüzde değerinin kadın öğretmenlerde daha yüksek olduğu, "derse geç gelme" istenmeyen davranışının yüzde değerinin erkek öğretmenlerde daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır. "Genellikle" düzeyinde en çok görülen 3 istenmeyen davranıştan; "birbirlerini şikâyet etmek" ve "arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak" istenmeyen davranışlarının kadın ve erkek öğretmenler tarafından belirtildiği görülmektedir. Türk öğrencilerin birbirlerini şikâyet etme istenmeyen davranışı erkek öğretmenlere göre kadın öğretmenlerde daha yüksek yüzdeye sahiptir. Kadın öğretmenler, Türk öğrencilerin birbiriyle konuştuklarını belirtirken; erkek öğretmenler, arkadaşlarının ödevlerinden kopya çektiklerini ileri sürmüşlerdir. Türk öğrencilerin "her zaman" sergiledikleri istenmeyen davranışlar arasında en çok rastlanan 3 davranıştan biri olan "arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü kesmek" istenmeyen davranışının, kadın ve erkek öğretmenler açısından neredeyse eşit yüzdeye sahiptir. Türk öğrencilerde "Her zaman" görülen istenmeyen davranışlardan; "birbirlerini şikâyet etme" istenmeyen davranışının kadın öğretmenlerde daha yüksek yüzdeye sahip olduğu dikkat çekmektedir. Türk öğrencilerde "Her zaman" düzeyinde en çok görülen istenmeyen davranışlardan "verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek" istenmeyen davranışının kadın öğretmenler; "arkadaşlarının ödevlerinden kopya çekmek" istenmeyen davranışının erkek öğretmenler açısından en çok belirtilen istenmeyen davranışlar olduğu söylenebilir. Sonuç olarak sınıf öğretmenlerinin

cinsiyetine göre Türk öğrencilerde istenmeyen davranışların gerçekleşme düzeyine bakıldığında her düzeyde (hiç, ara sıra, genellikle ve her zaman) istenmeyen davranışların ve bunların gerçekleşme yüzdelerinin birbirlerine yakın olduğu ifade edilebilir.

Tablo 6 incelendiğinde, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde "Hiç" rastlanmayan istenmeyen davranışların benzer olduğu söylenebilir. "Ara sıra" düzeyinde görülen istenmeyen davranışlar, cinsiyet açısından biraz farklılık göstermiştir. Kadın öğretmenlere göre, yabancı uyruklu öğrencilerde kopya çekme ve verilen görevleri yapmama gibi istenmeyen davranışlar görülürken, erkek öğretmenlere göre; kadın öğretmenlerin sınıfındaki yabancı uyruklu öğrencilerin elindeki nesne ile masa, kapı ve duvarlara vurarak sesler çıkardıkları belirlenmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilerde "Genellikle" görülen istenmeyen davranışların, öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılık göstermediği söylenebilir. Yabancı uyruklu öğrencilerde birbirleriyle konuşma, herhangi bir nesne ile ilgilenme, çalışmaya başlarken ve bitirirken yavaş davranma gibi istenmeyen davranışların genellikle görüldüğü ileri sürülebilir. Yabancı uyruklu öğrencilerin "Her zaman" düzeyinde sergiledikleri istenmeyen davranışlar da öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılık göstermemiştir. Öğretmenler; yabancı uyruklu öğrencilerin birbirleriyle konuşma, diğer arkadaşlarını rahatsız etme, araç-gereçlerini eksik getirme ve herhangi bir nesne ile uğraşma gibi istenmeyen davranışları sıklıkla sergilediklerini ifade etmişlerdir.

Aşağıda Tablo 7'de araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıflarındaki yabancı uyruklu öğrenci sayısına göre Türk ve yabancı uyruklu öğrenciler için her düzeyde en yüksek frekansa sahip olan ilk 3 istenmeyen davranışa ilişkin bulgu ve yorumlar görülmektedir.

Tablo 7. Sınıftaki Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına Göre Türk Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Türk Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olmayan	Hiç	Hırsızlık	31	96.9
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	25	78.1
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	25	78.1
	Ara sıra	Ders dışında bir işle uğraşmak	28	87.5
		Sırasında düzgün oturmamak	27	84.4
		Derse geç gelmek	26	81.3
		Birbirlerini şikâyet etmek	15	46.9

	Genellikle	Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	11	34.4
		Ders araç-gereçlerini eksik getirmek	10	31.3
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	7	21.9
		Kılık-kıyafet temizliğine önem vermemek	2	6.3
		Yerinde sürekli kıpırdamak, sağa sola bakmak	2	6.3
Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olmayan Öğretmenler			**32**	**13.7**
1-2 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenlerin Görüşleri	**Hiç**	Hırsızlık	104	88.1
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	99	83.9
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	95	80.5
	Ara sıra	Verilen görevleri yapmamak	94	79.7
		Derse geç gelmek	91	77.1
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	90	76.3
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	46	39.0
		Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	33	28.0
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	23	19.5
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	26	22.0
		Verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek	10	8.5
		Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	5	4.2

Tablo 7. (devamı)

1-2 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenler			**118**	**50.4**
3-6 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenlerin Görüşleri	**Hiç**	Hırsızlık	48	71.6
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	47	70.1
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	44	65.7
	Ara sıra	Ders dışında bir işle uğraşmak	55	82.1
		Verilen görevleri yapmamak	54	80.6
		Derse geç gelmek	54	80.6

	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	24	35.8
		Sağlık, temizlik ve beslenmeye dikkat etmemek	19	28.4
		Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	14	20.9
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	12	17.9
		Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	5	7.5
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	4	6.0
		3-6 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenler	**67**	**28.6**
7 ve üzeri Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenlerin Görüşleri	**Hiç**	Hırsızlık	15	88.2
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	14	82.4
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	13	76.5
	Ara sıra	Belirlenen sınıf içi kurallara uymamak	13	76.5
		Sürekli konuşarak diğer öğrencileri çalışmalarında rahatsız etmek	13	76.5
		Öğretmenin söz ve davranışlarından alınmak	13	76.5
	Genellikle	Sırayı ileri geri oynatmak	5	29.4
		Ders dışında bir işle uğraşmak	5	29.4
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	5	29.4
	Her zaman	Arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	3	17.6
		Çalışmaya başlarken veya bitirirken yavaş davranmak	2	11.8
		Kıskançlık	2	11.8
		7 ve Üstü Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenler	**17**	**7.3**
		Toplam	**234**	**100**

Tablo 8. Sınıftaki Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına Göre Yabancı Uyruklu Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
1-2 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenlerin Görüşleri	Hiç	Farklı düşünen öğrencileri kendileri gibi düşünmeye zorlamak	99	83.9
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	98	83.1
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	96	81.4
	Ara sıra	Sınıf içerisinde bir şeyler yemek	75	63.6
		Sırasında düzgün oturmamak	69	58.5
		Sırayı ileri geri oynatmak	68	57.6
	Genellikle	Çalışmaya başlarken ve bitirirken yavaş davranmak	49	41.5
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	45	38.1
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	44	37.3
	Her zaman	Ödevlerini eksik veya gelişigüzel yapmak	27	22.9
		Sürekli konuşarak yanındaki arkadaşı rahatsız etmek	22	18.6
		Ders dışında bir işle uğraşmak	22	18.6
1-2 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenler			**118**	**51.7**
3-6 Yabancı	Hiç	Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	51	76.1
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	45	67.2
		Hırsızlık	43	64.2
	Ara sıra	Sırasında düzgün oturmamak	46	68.7
		Sınıf içerisinde bir şeyler yemek	43	64.2

		Yeni bir sınıf kuralına uyum göstermemek	42	62.7
	Genellikle	Ödevlerini eksik ve gelişigüzel yapmak	27	40.3
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	24	35.8
		Sağlık, hijyen ve dengeli beslenmeye dikkat etmemek	24	35.8
	Her zaman	Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	11	16.4
		Ders dışında bir işle uğraşmak	9	13.4
		Birbirlerini şikâyet etmek	9	13.4
	3-6 Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenler		**67**	**29.4**
7 ve üzeri Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenlerin Görüşleri	**Hiç**	Hırsızlık	31	72.1
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	27	62.8
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	25	58.1
	Ara sıra	Elindeki bir nesne ile kapı, sıra ya da duvarlara vurarak gürültü yapmak	30	69.8
		Yalan söylemek	28	65.1
		Dersle ilgili aktivitelere katılmamak	28	65.1
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	23	53.5
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	20	46.5
		Sürekli konuşarak yanındaki arkadaşı rahatsız etmek	18	41.9
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	10	23.3
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	8	18.6
		Sürekli konuşarak diğer arkadaşlarını çalışmalarında rahatsız etmek	6	14.0

7 ve Daha Fazla Yabancı Uyruklu Öğrencisi Olan Öğretmenler	**43**	**18.9**
Toplam	**228**	**100**

Tablo 7 incelendiğinde; sınıfında yabancı uyruklu öğrenci olan ve olmayan tüm öğretmenlerin Türk öğrencilerde, hırsızlık davranışıyla "Hiç" karşılaşmadıklarını belirttikleri söylenebilir. Sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan öğretmenler ile sınıfında 1-2 ve 3-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenler, Türk öğrencilerin "Ara sıra" derse geç kaldıklarını ifade etmişlerdir. Sınıfında 1-2 ve 3-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenler, Türk öğrencilerin ara sıra verilen görevleri yapmadıklarını söylemişlerdir. Sınıfında 7 ve daha fazla yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenler, Türk öğrencilerin ara sıra sınıf kurallarına uymadıklarını ve sürekli konuşarak diğer arkadaşlarını çalışmalarında rahatsız ettiklerini ileri sürmüşlerdir. Öğretmenlerin görüşlerine göre sınıfta yabancı uyruklu öğrenci sayısının artması, Türk öğrencilerin "Genellikle" sergiledikleri davranışlarında farklılık yaratabilir. Öğretmenlere göre; yabancı uyruklu öğrenci sayısının 6'ya kadar olduğu sınıflarda; Türk öğrencilerin birbirlerini şikâyet etmek, arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kesmek istenmeyen davranışlarını sergiledikleri; 7 ve daha fazla yabancı uyruklu öğrencinin olduğu sınıflarda Türk öğrencilerin, sırayı ileri geri oynattıkları, ders dışında bir şeyle uğraştıkları ve yanlarındaki arkadaşlarıyla konuştukları belirtilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre sınıfta yabancı uyruklu öğrenci sayısının artması, Türk öğrencilerin "Her zaman" sergiledikleri istenmeyen davranışlarında biraz olsa da farklılık yaratabilmektedir. Öğretmenlere göre; yabancı uyruklu öğrenci sayısı 6'ya kadar olan sınıflarda; Türk öğrencilerin sıklıkla birbirlerini şikâyet ettikleri, arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kestikleri ifade edilebilir. 7 ve daha fazla yabancı uyruklu öğrencinin olduğu sınıflarda ise; Türk öğrencilerin çalışmaya başlarken veya çalışmayı bitirirken yavaş oldukları ve kıskanç davrandıkları ifade edilmiştir.

Tablo 8'e bakıldığında; sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olan tüm öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilerde, "öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak" istenmeyen davranışıyla "Hiç" karşılaşmadıkları ileri sürülebilir. 7 ve daha fazla yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenler; yabancı uyruklu öğrencilerin ara sıra yalan söylediklerini, bir şeylere vurarak ses yaptıklarını ve dersteki etkinliklere katılmadıklarını belirtmişlerdir. Sınıfında 1-2 ile 3-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenler, yabancı uyruklu öğrencilerin ara sıra, sınıfta bir şeyler yediklerini ve sıralarında düzgün oturmadıklarını belirtmişlerdir. Sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olan tüm öğretmenler, yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak, yanlarındaki arkadaşlarıyla konuştuklarını ifade etmişlerdir. Sınıfında 3-6 ile 7 ve daha fazla yabancı uyruklu öğrencisi olan

öğretmenler, yabancı uyruklu öğrencilerin birbirleriyle konuştuklarını ve birbirlerini şikâyet ettiklerini ileri sürmüşlerdir. Sınıfında 1-2 ile 3-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenler, yabancı uyruklu öğrencilerin ders dışı şeylerle uğraştıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenlere göre sınıfta yabancı uyruklu öğrenci sayısının artması, yabancı uyruklu öğrencilerin sergiledikleri istenmeyen davranışlarda farklılığa neden olabilmektedir.

Aşağıda Tablo 9 ve 10'da araştırmaya katılan öğretmenlerin bildikleri yabancı dillere göre Türk öğrencilerde her düzeyde en yüksek frekansa sahip olan ilk 3 istenmeyen davranışa ilişkin bulgu ve yorumlar verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Bildikleri Yabancı Dillere Göre Türk Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		Türk Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar	f	%
Türkçe ve İngilizce Bilen Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Hırsızlık	50	87.7
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	43	75.4
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	40	70.2
	Ara sıra	Verilen görevleri yapmamak	42	73.7
		Sınıf içinde bir şeyler yemek	39	68.4
		Derse geç gelmek	39	68.4
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek		38.6
		Yanındaki arkadaşı ile konuşmak	19	33.3
		Arkadaşı ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	16	28.1
	Her zaman	İzin almadan yerinden kalkmak ve dolaşmak	25	33.3
		Birbirlerini şikâyet etmek	16	28.1
		Arkadaşı ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	4	7.0
		Türkçe ve İngilizce Bilen Öğretmen Sayısı	**57**	**41.3**

Sadece Türkçe Bilen Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	65	86.7
		Hırsızlık	65	86.7
		Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	62	82.7
	Ara sıra	Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	66	88.0
		Verilen görevleri yapmamak	64	85.3
		Derse geç gelmek	61	81.3
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	27	36.0
		Arkadaşı ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	20	26.7
		Belirlenen sınıf içi kurallara uymamak	15	20.0
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	14	18.7
		Verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek	7	9.3
		Arkadaşı ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	5	6.7

Tablo 9. (devamı)

		Sadece Türkçe Bilen Öğretmen Sayısı	**75**	**54.3**
Türkçe, Arapça ve Kürtçe Bilen Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	6	100
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	6	100
		Hırsızlık	6	100
	Ara sıra	Belirlenen sınıf içi kurallara uymamak	6	100
		Pencereden dışarıyı seyretmek	6	100
		Verilen görevleri yapmamak ve derse geç gelmek	5	83.3
	Genellikle	Birbirlerini şikâyet etmek	4	66.7
		Ders araç-gereçlerini eksik getirmek	3	50.0

		Arkadaşı ve öğretmeninin sözünü keserek sırası gelmeden konuşmak	2	33.3
	Her zaman	Birbirlerini şikâyet etmek	2	33.3
		Verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek	1	16.7
		-	-	-
		Türkçe, Arapça ve Kürtçe Bilen Öğretmen Sayısı	**6**	**4.4**
		Toplam	**138**	**100**

Tablo 10. Öğretmenlerin Bildikleri Yabancı Dillere Göre Yabancı Uyruklu Öğrencilerde İstenmeyen Davranışların Gerçekleşme Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi		**Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Görülen İstenmeyen Davranışlar**	**f**	**%**
Türkçe ve İngilizce Bilen Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Hırsızlık	36	72.0
		Farklı düşünen öğrencileri kendileri gibi düşünmeye zorlamak	34	68.0
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	33	66.0
	Ara sıra	Sınıf içerisinde bir şeyler yemek	27	54.0
		Sırasında düzgün oturmamak	27	54.0
		Ders araç-gereçlerini temiz kullanmamak	27	54.0
	Genellikle	Ders dışında bir işle uğraşmak	21	42.0
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	21	42.0
		Belirlenen sınıf içi kurallara uymamak	21	42.0
	Her zaman	Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	14	28.0
		Ödevlerini eksik ya da gelişigüzel yapmak	12	24.0
		Verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalar istemek	12	24.0
		Türkçe ve İngilizce Bilen Öğretmen Sayısı	**50**	**38.5**
Sadece Türkçe Bilen Öğretmenlere	**Hiç**	Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	56	81.2
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	54	78.3

		Farklı düşünen öğrencileri kendileri gibi düşünmeye zorlamak	54	78.3
	Ara sıra	Sınıf içerisinde bir şeyler yemek	49	71.0
		Sırasında düzgün oturmamak	47	68.1
		Arkadaşlarıyla kaba ve küfürlü konuşmak	46	66.7
	Genellikle	Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	36	52.2
		Çalışmaya başlarken ve bitirirken yavaş davranmak	32	46.4
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	32	46.4
	Her zaman	Grup ve küme üyeliğindeki değişikliklere uyum göstermemek	14	20.3
		Derse geç gelmek	13	18.8
		Ders dışında bir işle uğraşmak	13	18.8
		Sadece Türkçe Bilen Öğretmen Sayısı	**69**	**53.1**
Türkçe, Arapça ve Kürtçe Bilen Öğretmenlere Göre	**Hiç**	Arkadaşlarından izin almadan onların çantalarını karıştırmak	10	90.9
		Sınıf dolabını izinsiz kullanmak ve karıştırmak	9	81.8
		Öğretmene kafa tutmak ve saygısız konuşmak	9	81.8
	Ara sıra	Elindeki bir nesne ile kapı, sıra ya da duvarlara vurarak gürültü çıkarmak	10	90.9
		Sınıf içerisinde bir şeyler yemek	9	81.8
		Sırasında düzgün oturmamak	9	81.8
	Genellikle	Çalışmaya başlarken ve bitirirken yavaş davranmak	6	54.5
		Yanındaki arkadaşıyla konuşmak	6	54.5
		Herhangi bir nesne ile meşgul olmak	6	54.5
	Her zaman	Verilen görevleri yapmamak	2	18.2
		Ödevlerini eksik ya da gelişigüzel yapmak	2	18.2
		Verilen görevleri yapmamak	2	18.2
		Türkçe, Arapça ve Kürtçe Bilen Öğretmen Sayısı	**11**	**8.4**
		Toplam	**130**	**100**

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin Türkçe, Arapça ve Kürtçe dillerini bilmesinin Türk öğrencilerde istenmeyen davranışların ortaya çıkmasını genel

olarak azalttığı belirtilebilir. Anketteki 61 maddelik istenmeyen davranış türüne öğretmenlerden; sadece Türkçe bilen öğretmenlerin 21, Türkçe ve İngilizce bilen öğretmenlerin 20, Türkçe, Arapça ve Kürtçe bilen öğretmenlerin ise 59 maddesine "Her zaman" düzeyinde Türk öğrencilerde karşılaşmadıklarına dair yanıt vermişlerdir. Türk öğrencilerde "hırsızlık", "öğretmene kafa tutma ve saygısızlık", "sınıf dolabını ve arkadaşlarının çantasını izinsiz karıştırmak" gibi istenmeyen davranışların "Hiç" görülmediği ifade edilebilir. "Verilen görevleri yapmamak", "sınıf içerisinde bir şeyler yiyip-içmek", "okula geç gelmek" ve "herhangi bir nesne ile meşgul olmak" gibi istenmeyen davranışlar "Ara sıra" görülen istenmeyen davranışlarken, "birbirlerini şikâyet etmek", "yanındaki ile konuşmak", "arkadaşlarının ve öğretmeninin sözünü kesmek", "sınıf içi kurallara uymamak", "okula araç-gereçlerini eksik getirmek" ve "yönergeler hakkında gereksiz açıklamalar yapmak" "Genellikle" ve "Her zaman" Türk öğrencilerde görülen istenmeyen davranışlardır denilebilir. Tüm öğretmenler, Türk öğrencilerin "Genellikle" birbirlerini şikâyet ettiklerini, sıraları gelmeden arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü keserek konuştuklarını ve birbirlerini şikâyet ettiklerini ileri sürmüşlerdir.

Tablo 10'a göre; öğretmenler tarafından yabancı uyruklu öğrencilerin; hırsızlık yapmadıkları, arkadaşlarını kendileri gibi düşünmeye zorlamadıkları, öğretmene saygısızlık yapmadıkları, sınıf dolabını ve arkadaşlarının çantalarını karıştırmadıkları belirlenmiştir ve bu durumun öğretmenlerin bildikleri yabancı dillere göre farklılık göstermediği kanaatine varılmıştır. Öğretmenlere göre; yabancı uyruklu öğrencilerin "Ara sıra" sergiledikleri istenmeyen davranışların; sınıf içerisinde bir şeyler yemek, yerinde düzgün oturmamak, ders araç-gereçlerini düzgün kullanmama, sorumluluktan kaçma ve arkadaşlarından kopya çekme gibi istenmeyen davranışlar olduğu ve bu durumun öğretmenlerin bildikleri dillere göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin **"**Genellikle" ders dışı bir şeyle uğraştıkları, sınıf kurallarına uymadıkları ve eksik ders araç-gereçleriyle okula geldikleri ifade edilmiştir. Öğretmenlere göre; bu öğrencilerin, Türkçe bilmediklerinden dolayı derste sıkıldıkları ve ders dışı şeylerle uğraştıkları kanaatine varılmıştır. Ancak öğretmenlerin Türkçe, Arapça ve Kürtçe dillerini bilmeleri, yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışların oluşmasını genel olarak azalttığı ifade edilebilir. Anketteki 61 maddelik istenmeyen davranış türüne öğretmenlerden; sadece Türkçe bilenlerin 6; Türkçe ve İngilizce bilenlerin 6; Türkçe, Arapça ve Kürtçe bilenlerin ise 60 maddesine; "Her zaman" düzeyinde yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışlara karşılaşmadıklarına yönelik yanıt verdikleri anlaşılmıştır. Başka bir deyişle istenmeyen davranışların ana nedenlerinden birisi olan dil ve iletişim sorunlarının olmadığı sınıflarda özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin daha az istenmeyen davranış sergiledikleri ifade edilebilir. Bu araştırmanın yapıldığı yerdeki yabancı uyruklu öğrencilerin Suriye ve Irak uyruklu olmalarından dolayı, bu çocukların bildiği Arapça ve Kürtçe

dillerini bilen öğretmenlerin sınıf yönetiminde fazla zorluk çekmedikleri ve istenmeyen davranışlara daha az rastladıkları belirtilebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin görüşlerine göre**,** Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak; hırsızlık yapmadıkları, öğretmene karşı saygısızlık yapmadıkları, arkadaşlarının çantalarını ve sınıf dolabını izinsiz karıştırmadıkları, farklı düşünen öğrencileri kendileri gibi düşünmeye zorlamadıkları sonucuna varılmıştır. Öğretmenler; Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin genellikle; birbirlerini şikâyet ettiklerini, arkadaşlarının ve öğretmenin sözünü kestiklerini, birbirleriyle konuştuklarını, sınıf içi etkinliklerde aktif olmadıklarını ve isteksiz davrandıklarını, ders dışı işlerle ilgilendiklerini, ödevlerini rastgele yaptıklarını ve devamlı konuşarak diğer arkadaşlarını çalışmalarında rahatsız ettiklerini ileri sürmüşlerdir. Öğretmenler tarafından; yabancı uyruklu öğrencilerde görülen derste sıkılma, dikkat dağınıklığı ve arkadaşlarına karşı fiziksel şiddet uygulama gibi istenmeyen davranışların temel nedeninin, dil ve iletişim sorunlarından kaynaklandığı belirtilmiştir. Bu konu ile ilgili olarak; benzer şekilde Yiğit (2015), Taştan ve Çelik (2017) Suriyeli öğrencilerin dil ve iletişim problemleri yaşamalarının ve kültürel farklılıkların olmasının eğitimlerine ve akademik başarılarına engel olduğunu belirtmişlerdir. Kıroğlu, Kesten ve Elma (2010: 27), yabancı uyruklu öğrencilerin genel olarak dil ve iletişim sorunlarıyla beraber toplumsal, kültürel ve maddi anlamda pek çok sorunla karşılaştıklarını, bu öğrencilerde yalnız kalma, uyum sorunları, çekinme ve çeşitli psikolojik sıkıntıların görüldüğünü belirtmişlerdir. Balkar, Şahin ve Işıklı Babahan (2016) Geçici Eğitim Merkezlerinde Suriyeli öğretmenlerin sınıf yönetimi ve disiplin konularında birtakım sorunlarla karşılaştıklarını saptamışlardır.

Türk öğrencilerde görülen istenmeyen davranışlara en çok; bilgisayar oyunları, TV dizileri vb. gibi medya ve kitle iletişim araçlarının olumsuz etkileri, kalabalık sınıflar, aile içi sorunlar, arkadaş çevresi ve ekonomik sorunlar gibi etkenlerin neden olduğu belirtilmiştir. Sonuçları bu çalışmaya benzer olan araştırmalar vardır (Kayıkcı, 2013; Sadık, 2000; Türnüklü, 2001). Yabancı uyruklu öğrencilerde görülen istenmeyen davranışlara en çok; sosyal ve kültürel değişim/göç, aile içi sorunlar, dil ve iletişim sorunları, ekonomik nedenler, öğrencinin fiziksel ve sosyal gelişiminin uygun olmaması, öğrenme güçlüğü çekmesi, akademik yetersizlik gibi etkenlerin neden olduğu belirtilmiştir. Taştan ve Çelik (2017) Suriye ve Irak gibi savaşın hakim olduğu yerlerden Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu çocukların, maddi yetersizliklerden, dil ve iletişim sorunlarından, kültürel farklılıklardan, ulaşım sorunlarından, bürokratik iş ve işlemlerin nasıl yürütüldüğünü bilmemelerinden ve geleceğe yönelik belirsizliklerden dolayı bir takım sorunlar yaşadıkları belirtmişlerdir. Benzer şekilde Şeker ve Sirkeci (2015) çalışmalarında, Suriyeli ailelerin, çocuklarının

eğitimi için gereken hassasiyeti ve ilgiyi veremediklerini belirtmişlerdir. Yine Topsakal, Merey ve Keçe (2013), maddi sorunlar ve ailelerin bilinçsiz olmasından dolayı çocukların okul saatlerinde veya bu saatler dışında çalıştırıldıklarını belirtmişlerdir.

Cinsiyet açısından Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışların gerçekleşme düzeylerinin farklı olmadığı görülmüştür. Kadın ve erkek öğretmenlere göre; Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin genellikle, birbirleriyle konuştukları, birbirlerini şikâyet ettikleri, ders dışı şeylerle uğraştıkları, diğer arkadaşlarını rahatsız ettikleri, ödevlerini rastgele yaptıkları, birbirlerinin ve öğretmenin sözünü kestikleri, verilen yönergeler konusunda gereksiz açıklamalara ihtiyaç duydukları sonucuna varılmıştır. Yine cinsiyet açısından Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların nedenlerinin de farklı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Sınıflardaki yabancı uyruklu öğrenci sayısının artması Türk öğrencilerde istenmeyen davranışların gerçekleşme düzeyine biraz da olsa etki etmektedir. Düşük akademik düzeye sahip ve Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu öğrenci sayısının sınıf içerisinde fazla olmasının hem kendileri hem de Türk öğrenciler açısından olumsuz sonuçlara neden olduğu söylenebilir. Çünkü sınıf öğretmeninin ders süresince yabancı uyruklu öğrencilere Türkçe öğretmek için uğraşması durumunda Türk öğrencilerin olumsuz etkilenebilecekleri, yabancı uyruklu öğrencilerle ilgilenmemesi halinde ise onların boş kalacaklarından dolayı istenmeyen davranışlar sergileyebilecekleri söylenebilir. Sınıflardaki yabancı uyruklu öğrenci sayısına göre yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışların gerçekleşme düzeyi ile ilgili olarak öğretmenler; sınıftaki yabancı uyruklu öğrenci sayısının 1-3 kişi olmasının istenmeyen davranışların gerçekleşmesine çok az; 4 ve daha fazla olmasının ise daha fazla etki ettiğini belirttikleri tespit edilmiştir. Bu nedenle istenmeyen davranışlarla baş etmek için eğitim ortamını düzenleyerek destekleyici hale getirmek ve gerekli planlamaları yapmak önemli bir adımdır (Emmer ve Stough, 2001).

Öğretmenlerin bildikleri yabancı dil sayısına göre, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerde istenmeyen davranışlara, Türkçe ile beraber Arapça ve Kürtçe dillerini bilen öğretmenlerin sınıflarında çok az rastlandığı sonucuna varılmıştır. Araştırmanın yapıldığı okullardaki yabancı uyruklu öğrenciler ve bunların ailelerinin; Suriye ve Irak'tan gelmelerinden dolayı Arapça, Kürtçe veya her iki dili de bildiklerinden dolayı bu öğrencilerin dillerini bilen, onların ailesiyle etkili iletişim kurabilen sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışları büyük olasılıkla ortadan kaldırabileceği düşünülmektedir. Öğretmenler; yabancı uyruklu öğrencilerin dil ve iletişim sorunlarından ötürü derste sıkıldıklarını ve ders dışı şeylerle uğraştıklarını düşünmektedirler. Başka bir deyişle öğretmenler tarafından, istenmeyen davranışların ana nedenlerinden birisi olarak görülen dil

ve iletişim problemlerinin olmadığı sınıflarda istenmeyen davranışların azaldığı ifade edilebilir.

Yukarıda belirtilen bulgu ve sonuçlara göre şu öneriler ileri sürülebilir: Yabancı uyruklu öğrencilere yönelik olarak destekleme ve yetiştirme kursları açılmalı, amacına ulaşıncaya kadar bunlar sürdürülmelidir. Yabancı uyruklu öğrenciler Türk okullarındaki sınıflara alınmadan önce seviye belirleme sınavına alınmalıdır. Okulların altyapısı güçlü hale getirilmeli, derslik sayısı fazlalaştırılmalı ve sınıf yoğunluğu azaltılmalıdır. Yabancı uyruklu öğrencilere uyum programı hazırlanmalı, rehberlik ve psikolojik danışmanlık desteği sağlanmalıdır. Yabancı uyruklu ve Türk öğrenciler ortak sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerle bir araya getirilerek kaynaştırılmalı, birbirleriyle iletişim kurmaları güçlendirilmelidir. Ara sınıflara mümkün oldukça az sayıda yabancı uyruklu öğrenci alınmalıdır. Öğretmenlere kaynaştırma eğitimi ile ilgili bilgilendirme yapılmalı, yabancı uyruklu öğrencilere yönelik farklı ve etkili eğitim yöntem ve tekniklerini kullanmaları için destekleyici eğitimler verilmeli ve sınıfında yabancı uyruklu öğrenci olan ve sadece Türkçe bilen öğretmenlere yabancı uyruklu öğrencilerin bildiği dillere yönelik temel düzeyde dil eğitimi verilmelidir. Yabancı uyruklu çocukların, iletişim, ulaşım ve diğer toplumsal problemlerini gidermek için destek olunmalıdır. Sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi bulunan öğretmenler mahalli veya merkezi hizmet içi eğitim kurs ve seminerlerine alınmalı, dönem başında ve dönem sonlarında zümre toplantılarına katarak yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili elde ettikleri deneyimlerini karşılıklı paylaşmalarına fırsat verilmelidir.

KAYNAKÇA

Balkar, Betül, Şahin, Sevilay ve Işıklı Babahan, Nur (2016). **"Geçici eğitim merkezlerinde (GEM) görev yapan Suriyeli öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar"**. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 12(6), ss.1290-1310.

Burden, Paul R. (1995). **Classroom management and discipline: Methods to facilitate cooperation and instruction**. Longman Publishers, USA.

Cebeci, Betül (2016). **İlköğretim kurumlarında öğrencilerin istenmeyen davranışlarına dair öğretmen tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sebahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Emmer, Edmund T. ve Stough, Laura M. (2001). "**Classroom management: a critical part of educational psychology, with implications for teacher education"**. Educational Psychologist, 36(2), ss.103-112.

Geiger, Brenda (2000). **"Discipline and classroom management in K thru 8th grades"**. Education, 121(2), ss.383-393.

Gottfredson, Gary D. & Gottfredson, Denise C. (2001). **"What schools do to prevent problem behavior and promote safe environtments"**. Journal of Educational and Psychological Consultation, 12(4), ss.313–344.

Guttmann, Joseph (1982). "**Pupils', teachers', and parents' causal attributions for problem behavior at school"**. Journal of Educational Research, 76(1), 14-21.

Karadağ, Engin ve Üney, Ahmet (2006). "**İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarının Değerlendirilmesi"**. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, ss.119-134.

Karasar, Niyazi (2013). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. (25. Basım). Nobel Yayınları, Ankara.

Kayıkcı, Merve (2013). **"İlkokullarda sınıf öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaştığı istenmeyen davranışlar ve bu davranışlar ile baş etme yolları (Ödül ve ceza yöntemi)"**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Keyik, Hatice (2014). **"İlkokul 1.sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri"**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Kılıçoğlu, Cazibe (2015). **"Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri"**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Kıroğlu, Kasım- Kesten, Alper ve Elma, Cevat (2010). "**Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları".** Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), ss. 26-39.

Lake, Celinda C. ve Harper, Pat Callbeck (2008). **Kamuoyu Araştırmaları.** (N. Güz, Çev.). Eğitim Akademi Yayınları, Ankara.

Sadık, Fatma (2000). **İlköğretim I. Aşama Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Gözlemledikleri Problem Davranışlar**. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Sağlam, Serdar (2006). "**Türkiye'de İç Göç Olgusu Ve Kentleşme"**. Türkiyat Araştırmaları, 5, ss.33-44.

Şeker, Betül Dilara ve Sirkeci, İbrahim. (2015). "**Challenges For Refugee Children At School In Eastern Turkey"**. Economics and Sociology, 8(4), ss.122-133. Doi: 10.14254/2071-789X.2015/8-4/9.

Taştan, Coşkun ve Çelik, Zafer (2017). **Türkiye'de Suriyeli Çocukların Eğitimi: Güçlükler ve Öneriler.** Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi, Ankara.

Topsakal, Cem, Merey, Zihni ve Keçe, Murat (2013). "**Göçle Gelen Ailelerin Çocuklarının Eğitim Öğrenim Hakkı ve Sorunları Üzerine Nitel Bir Çalışma"**. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(27), ss.546-560.

Türnüklü, Abbas (2001). **"Türk ve İngiliz ilköğretim öğretmenlerinin sınıf içi davranış yönetim stratejilerinin karşılaştırılması"**. Eğitim Yönetimi Dergisi, (23), ss.449-466.

Ünüvar, Gizem Cengiz (2014). **"İlkokul öğrencilerinin sınıfta istenmeyen davranışlar gösterme sıklığının ebeveyn tutumuyla ilişkisi"**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Yiğit, Tuğba (2015). **Uygulamalar ve sorunlar bağlamında Türkiye'de sığınmacı çocukların eğitimi (Kırşehir ve Nevşehir örneği).** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.